

Saint John
of the Cross
2026

Keresztes Szent János és a teremtés

Keresztes Szent János írásainak olvasása

Bevezető összefoglaló:
Bemutató

Keresztes Szent János és a teremtés

Keresztes Szent János írásainak olvasása

Bevezető összefoglaló: Bemutató

Általános bevezetés

A Keresztes Szent Jánosnak szentelt év nem teszi lehetővé, hogy műveit úgy olvassuk, ahogy korábban Jézusról nevezett Szent Teréz és később a Gyermek Jézusról nevezett Szent Teréz esetében tettük. Idén is javasoljuk Keresztes Szent János szövegeinek olvasását, de egy különleges témával: a teremtéssel. Így ezeket a szövegeket összekapcsolhatjuk Ferenc pápa „*Laudato Si*” enciklikájának kiválasztott szakaszaival. Ez a javaslat úgy is értelmezhető, hogy Keresztes Szent János gondolatait az ökológia központi témája körül újraértelmezzük.

Keresztes Szent János művei mélyen elmélkedő és misztikus látásmódot kínálnak a teremtésről. Írásaiban a természetet gyakran a Szeretett nyomaként ábrázolja, Isten diszkrét és burkolt tükörképeként, szimbolikus nyelvként, amely az istenkereső lélekhez szól. Keresztes Szent János azonban hangsúlyozza, hogy nem szabad a teremtett dolgokhoz önmaguk miatt ragaszkodnunk. Ezek nem a végső cél; a hit szemszögéből nézve ezek vezetnek minket Istenhez. A veszély mindig abban rejlik, hogy az ember megállhat a teremtett dolgok szépségénél, és szem elől tévesztheti a Teremtőt, ami ezután lelki akadályt jelenthet.

Ahhoz, hogy helyesen megértsük Keresztes Szent János teremtésről alkotott elképzelését, elengedhetetlenül fontos, hogy azt

egész tanításának kontextusába helyezzük. Ő mindenekelőtt az „Istennel való egyesülést” keresi. Minden írásának célja, hogy elvezessen minket ehhez az egyesüléshez. A teremtés nemhogy nem akadályozza ezt a keresést, hanem számára éppen a legfőbb közvetítője. Minden attól függ, hogy milyen kapcsolatunk van a teremtéssel. Tanításának teljességéhez hűen Keresztes Szent János azt akarja, hogy a teremtésre szemlélődő tekintettel nézzünk – a hit, a remény és a szeretet tekintetével. Számára a teremtés mindenekelőtt egy rejtély, amely megnyilvánulásával felfedi előttünk annak az Istennek a rejtélyét, akivel egyesülni vágyunk: „Hiszek egy Istenben, mennynek és a földnek teremtőjében...” (Hitvallás).

A „*Laudato Si*” enciklika, amelyet Ferenc pápa 2015-ben tett közzé, kibővíti és aktualizálja ezt a spirituális hagyományt összefüggésben a mai világgal. Ugyanazon a teremtés iránti csodálaton alapul, de kiterjeszti annak következményeit: bevezet egy társadalmi, ökológiai és közösségi dimenziót, amelyet Keresztes Szent János írásai kevésbé közvetlenül tárgyalnak. Az enciklika egyik erőssége, hogy emlékeztet a teremtés egy élő voltára – sebzett és fenyegetett. A „*Laudato Si*” ezért integrális ökológiai megtérésre szólít fel, bevonva az embert minden dimenziójában: a kapcsolataiban Istennel, másokkal, önmagával és a természettel. Az enciklika erőteljesen hangsúlyozza a keresztény hit és a közös otthonunk védelme iránti elkötelezettség közötti kapcsolatot. A teremtés nem csupán gyönyörködésre méltó szépség, hanem vállalnunk kell a felelősséget is érte, meg kell őriznünk ezt a közös jót.

Míg Keresztes Szent János a teremtett dolgokon túl Isten meglátásához szükséges belső elszakadást hangsúlyozza, a „*Laudato Si*” arra hív minket, hogy figyelmesen, egyszerűen és aktív szeretettel éljünk a világban, mint a megtestesült hit kifejezését. Így a „*Laudato Si*” nem helyettesíti Keresztes Szent János tanítását, hanem inkább egy kortárs kiterjesztést kínál, integrálva az ökológiai és társadalmi kérdéseket a teremtés mint ajándék, rejtély, hívás és küldetés víziójába. A karmelita szemlélődést misszionáriusi, testvéri és szolidáris dinamikába vonja, ahol a dicséret cselekvéssé válik, és a Teremtő iránti szeretet a teremtés iránti gondoskodássá.

Ezért megvizsgáljuk Keresztes Szent János teremtésről szóló néhány kulcsfontosságú szövegét. Mindegyiket bevezető magyarázat kíséri, amelyet a „*Laudato Si*” válogatott szakaszai követnek párbeszéd formájában, végül pedig néhány kérdés, amelyek segítenek a reflexióban. Keresztes Szent János saját tanítási módszeréhez híven, ezek a bevezetések és kérdések sem nem korlátozóak, sem nem kimerítőek; az olvasó szabadon kialakíthatja saját megértését és felteheti saját kérdéseit.

A 2026-ra kiválasztott szövegek:

1. A teremtés mint „palota” (*Románcok 3; 4:1-38*)
2. A teremtés mint „ikon” (*Szellemi páros ének B 5:1-4*)
3. A teremtés mint „hírnök” (*Szellemi páros ének B 4:1-7*)
4. A teremtés mint „kvázi-szentség”
(*Szellemi páros ének B 14-15:1-5, 9, 28-29*)
5. A teremtés „felébredése”
(*Az élő szeretetláng B 4:1-5, 14-15*)
6. A teremtés a semmiből
(*1 A Kármel hegyére vezető út 4, 1-4*)
7. A teremtés ajándék, nem pedig birtoklás
(*3 A Kármel hegyére vezető út 20, 1-4*)
8. A teremtés mint felszabadulásunk helye
(*A szerelmes lélek imája*)